

BOLESTI HLAVY – RODINA PŘÍPRAVKŮ

ZÁKLADNÍ – stoupání jangu jater

- **s hleny: ČISTÝ JANG** (*Clear Yang* – T40)
- **z prázdnoty krve jater: PRUŽNOST BAMBUSU** (*Bend Bamboo* – T14):

ZÁKLADNÍ – prázdnota krve jater

- **PROJASNĚNÍ OČÍ** (*Brighten the Eyes* – T06)

ČISTÝ JANG (*Clear Yang* – T40)

Hlavní přípravek pro chronické bolesti hlavy vycházející z kombinace stoupání jangu jater a hlenů. Častá příčina chronických bolestí hlavy, neboť stoupající jang jater dopravuje hleny do hlavy. Kombinace těchto dvou faktorů pravděpodobně u dospělých představuje nejčastější příčinu chronických bolestí hlavy.

Časté chronické bolesti hlavy tupého charakteru společně s pocity tíže a otupělosti hlavy a závratěmi (způsobují hleny), rozostřené vidění, přerušované záchvaty závažných pulzujících bolestí hlavy ze stoupajícího jangu jater.

ČISTÝ JANG také vyživuje krev, aby pomohl zkrotit jang jater, a doplňuje jang ledvin, aby pomohl přeměně hlenů. Je-li prázdnota krve jater výraznější, je možno ČISTÝ JANG kombinovat s PROJASNĚNÍM OČÍ (T06); s užíváním ČISTÉHO JANGU dopoledne a PROJASNĚNÝCH OČÍ odpoledne. Je-li prázdnota jangu ledvin výraznější, je možno ČISTÝ JANG kombinovat s POSÍLENÍM KOŘENŮ (T02); s užíváním ČISTÉHO JANGU odpoledne a POSÍLENÍ KOŘENŮ dopoledne. Jedná-li se naopak místo prázdnoty jangu ledvin o prázdnotu jin ledvin, ČISTÝ JANG je třeba kombinovat s VYŽIVENÍM KOŘENŮ (T01); s užíváním ČISTÉHO JANGU dopoledne a VYŽIVENÍ KOŘENŮ navečer. Je-li výraznější prázdnota čchi sleziny, je třeba ČISTÝ JANG kombinovat s UTIŠENÍM STŘEDU (T12); s užíváním ČISTÉHO JANGU odpoledne a UTIŠENÍ STŘEDU dopoledne.

ČISTÝ JANG je také prvořadý přípravek u chronických závratě, které často postihují starší osoby.

PRUŽNOST BAMBUSU (*Bend Bamboo* – T14)

Hlavní přípravek pro chronické bolesti hlavy ze stoupání jangu jater na pozadí prázdnoty krve jater: tato situace je obzvláště častá u žen. Tento typ bolestí hlavy má povahu pulzování a objevuje se po stranách hlavy, spáncích či za očima. Může být jednostranný či oboustranný a často strany mění. Hojně bývá provázen i pocity na zvracení, zvracením a zrakovými poruchami.

Pokud stoupání jangu jater vzniká z prázdnoty ledvin, může být PRUŽNOST BAMBUSU přidružena buď s POSÍLENÍM KOŘENŮ (T02) v případě prázdnoty jangu ledvin, nebo s VYŽIVENÍM KOŘENŮ (T01) v případě prázdnoty jin ledvin. Kombinuje-li se PRUŽNOST BAMBUSU s POSÍLENÍM KOŘENŮ, užívá se PRUŽNOST BAMBUSU navečer (řekněme 4 tablety) a POSÍLENÍ KOŘENŮ dopoledne (také 4 tablety). Je-li prázdnota krve velmi výrazná a vyžaduje-li mimořádné doplňování, je třeba PRUŽNOST BAMBUSU kombinovat s PROJASNĚNÍM OČÍ (T06), kdy PRUŽNOST BAMBUSU by se užívala odpoledne a PROJASNĚNÍ OČÍ dopoledne.

Pokud se bolesti hlavy objevují ve spojitosti s menstruací a stoupání jangu jater pochází z prázdnoty ledvin, můžeme využít jiný postup. Žena může užívat PRUŽNOST BAMBUSU po dobu přibližně dvou týdnů před a během menstruace (6 tablet denně) a POSÍLENÍ KOŘENŮ nebo VYŽIVENÍ KOŘENŮ (v závislosti na tom, zda je přítomna prázdnota jangu ledvin, resp. jin ledvin) po dobu přibližně dvou týdnů po menstruaci (6 tablet denně). Je-li prázdnota krve výraznější, může brát PROJASNĚNÍ OČÍ po dobu přibližně dvou týdnů po menstruaci a PRUŽNOST BAMBUSU přibližně dva týdny před a během menstruace.

PROJASNĚNÍ OČÍ (*Brighten the Eyes – T06*)

Velmi vhodný k ošetření chronických bolestí hlavy z prázdnoty krve jater. Chronické bolesti hlavy z prázdnoty krve jater jsou povahy tupé a objevují se buď na čele, nebo vrcholku hlavy. Ulehčuje od nich odpočinek. U žen se zhoršují po menstruaci.

PROJASNĚNÍ OČÍ podobně jako PRUŽNOST BAMBUSU (T14) krotí jang jater, překryv účinků PRUŽNOSTI BAMBUSU a PROJASNĚNÍ OČÍ je zde následující: oba vyživují krev jater a krotí jang jater, avšak hlavní dopad PRUŽNOSTI BAMBUSU je na krocení jangu jater (a tedy ošetření projevů, vrchoku *biao*), zatímco hlavní dopad PROJASNĚNÍ OČÍ spočívá ve vyživení krve jater, jeho účinek na krocení jangu jater je slabší (a proto ošetřuje kořen *ben*). Z tohoto důvodu mohou být oba, PRUŽNOST BAMBUSU i PROJASNĚNÍ OČÍ, používány u chronických bolestí hlavy ze stoupajícího jangu jater a prázdnoty krve. PRUŽNOST BAMBUSU by se použila, jsou-li časté akutní ataky a bolest je závažná. PROJASNĚNÍ OČÍ by se použilo, pokud jsou ataky málo časté a bolest je výrazně méně závažná. Vedle toho je možno PROJASNĚNÍ OČÍ použít i u bolestí hlavy vycházejících čistě z prázdnoty krve jater, tj. bez jakéhokoliv stoupání jangu jater.

BOLESTI HLAVY Z PLNOSTI

- **stoupání jangu jater:** PROJASNĚNÍ OČÍ (*Brighten the eyes – T06*) , PRUŽNOST BAMBUSU (*Bend Bamboo – T14*), ČISTÝ JANG (*Clear Yang – T40*)
- **oheň jater:** VYPUŠTĚNÍ OHNĚ (*Drain fire – T41*)
- **protichůdná čchi:** VOLNOST ÚSTŘEDNÍ DRÁHY (*Penetrating Vessel – T57*)
- **vlhkost:** VYSUŠENÍ POLÍ (*Drain Fields – T21*), LEHKOST SVALŮ (*Ease the Muscles – T20*), VÍTÁNÍ VŮNĚ (*Welcome Fragrance – T23*)
- **hleny:** ČIRÉ MOŘE (*Limpid Sea – T42*), JASNÁ DUŠE (*Clear the Soul – T27*)
- **stagnace čchi jater:** OSVOBOZENÍ LUNY (*Freeing the Moon – T32*), PROPUKNUTÍ SMÍCHU (*Break into a Smile – T17*), UVOLNĚNÍ SEVŘENÍ (*Release Constraint – T26*)
- **krevní stáze:** ČERVENÝ NEKLID (*Red stirring – T18*)
- **vnější vítr:** VYLOUČENÍ VĚTRNÉHO CHLADU (*Expel Wind-Cold – T34*), VYLOUČENÍ VĚTRNÉ HORKOSTI (*Expel Wind-Heat – T33*)

BOLESTI HLAVY Z PRÁZDNOTY

- **prázdnota čchi:** DOPLNĚNÁ ČCHI A LEHKOST SVALŮ (*Tonify Qi and Ease the Muscles – T11*), ROZEHNÁNÍ MRAKŮ (*Breaking Clouds – T66*)
- **prázdnota krve:** PROJASNĚNÍ OČÍ (*Brighten the Eyes – T06*), UKLIDNĚNÍ DUCHA (*Calm the Shen – T37*)
- **prázdnota jangu:** POSÍLENÍ KOŘENŮ (*Strengthen the Root – T02*)
- **prázdnota jin:** VYŽIVENÍ KOŘENŮ (*Nourish the Root – T01*)

MODEL	RECEPTURA	POVAHA BOLESTÍ
Protichůdná čchi	VOLNOST ÚSTŘEDNÍ DRÁHY (T57)	pulsující na vrcholku hlavy
Stoupání jangu jater	ČISTÝ JANG (T40) PRUŽNOST BAMBUSU (T14) PROJASNĚNÍ OČÍ (T06)	pulsující na spáncích, po stranách hlavy a za očima závratě
Oheň jater	VYPUŠTĚNÍ OHNĚ (T41)	pulsující, intenzivní za očima nebo na spáncích
Stagnace čchi jater	OSVOBOZENÍ LUNY (T32) PROPUKNUTÍ SMÍCHU (T17) UVOLNĚNÍ SEVRĚNÍ (T26)	intenzivní všude po hlavě
Stáze krve	ČERVENÝ NEKLID (T18)	bodavé fixované na jednom místě
Vlhkost	VYSUŠENÍ POLÍ (T21) LEHKOST SVALŮ (T20) VÍTÁNÍ VŮNĚ (T23)	tupé na čele
Hleny	JASNÁ DUŠE (T27) ČIRÉ MOŘE (T42)	tupé na čele nebo všude po hlavě otupělost, závratě, rozostřené vidění
Vítr vnější	VYLOUČENÍ VĚTRNÉHO CHLADU (T34) VYLOUČENÍ VĚTRNÉ HORKOSTI (T33)	závažné pohyblivé
Prázdnota čchi	DOPLNĚNÁ ČCHI A LEHKOST SVALŮ (T11) ROZEHNÁNÍ MRAKŮ (T66)	tupé všude po hlavě
Prázdnota krve	PROJASNĚNÍ OČÍ (T06) UKLIDNĚNÍ DUCHA (T37)	tupé očí nebo za očima
Prázdnota jangu	POSÍLENÍ KOŘENŮ (T02)	tupé všude po hlavě
Prázdnota jin	VYŽIVENÍ KOŘENŮ (T01)	tupé všude po hlavě pocity prázdnoty hlavy